

"התן": מופע במרחב שבין דימוי למציאות

על ידי **מערכת** [jerusalem-times](https://www.jerusalem-times.com) -
9 באוגוסט 2025

במופע "התן", האמניות אפרת גל-נור ואלונה פרידברג לוקחות אותנו למסע מטריד ומרתק, החוקר את המרחב שבין התיעוד הדיגיטלי לבין האמת האנושית. במרכז היצירה עומדים שני מקרים אישיים שזעזעו את הציבור הרחב אך נותרו אפופים במסתורין: היעלמותה של אליסה לם ממלון ססיל בלוס אנג'לס, והמעבר של אברה מגיסטו את גבול עזה. המופע הרב-תחומי, המשלב ציור, וידאו, אור וסאונד, מציג את הסיפורים הללו לא כעובדות היסטוריות, אלא כ"שבר של סיפור" שמספק הזדמנות לבחון את הדרך שבה אנו תופסים את המציאות וגבולות הדמיון הפוליטי שנמתחות בידי מעשה של איש אחד
כתב וצילם – איתן אלחזר ברק

אנשים פרטיים מול מערכות ענק

בשיחה עם האמניות, הן מסבירות את הקשר המפתיע בין שני המקרים. "העבודה שלנו... יוצאת משני מקרים של שני אנשים שעשו פעולה מאוד פרטית שהקפיצה את כל המערכות הגדולות של... מערכות גיאופוליטיות, הצבא, משטרה, פוליטיקה, מערכות פוליטיות בינלאומיות". הליכתו של אברה מגיסטו על קו המים, ותנועותיה המבלבלות של אליסה לם במעלית המלון, תועדו שניהם על ידי מצלמות מעקב. לכאורה, מדובר בתיעוד אובייקטיבי, אך כפי שמסבירות האמניות, "יש שם פער לפי דעתי ריגשי מאוד מאוד גדול". התיעוד אמנם קיים, אך הבנה אמיתית של האירועים עדיין חסרה, והפער הזה הוא הלב הפועם של היצירה.

המופע מתייחס ישירות לאופן שבו הדימויים הללו הפכו ויראליים ועוררו תיאוריות קונספירציה אינסופיות. "גם אצל אברה מגיסטו וגם אצל לי סלאם יש פוטאג' של מעקב ממצלמות מעקב... וזה גם פוטאג' שהוא אין שום ספק שהוא מעורר תאוריות קונספירציה בלי סוף כי יש שמה פערים בתאנקוד ולא ברור מה קורה שם". באמצעות שילוב אמצעי מדיה שונים – החל מציור ועד לטכנולוגיות חדשות – גל-נור ופרידברג מציגות את המאבק על האמת, על הפרשנות ועל כוחו של הדימוי בעידן שבו המידע מרובה אך ההבנה דלה.

האמניות אפרת ואלונה

הציקלורמה – מיצג 'התן'

האמת על פי הבינה המלאכותית

כדי להעמיק את הדיון, האמניות בנו "פאנל מומחים" וירטואלי, שמטרתו לדון במקרים. הפאנל מורכב מדמויות היסטוריות ומוכרות, כמו אתי אלון, צביקה פיק וקניה ווסט (האמניות משתמשות בשם המקורי, West), אשר מפרשות את האירועים מזוויות שונות. עם זאת, הקול המפתיע ביותר מגיע ממנהלת המלון של לם, איימי פרייס. האמניות מספרות שדמותה מגלמת למעשה את קולה של הבינה המלאכותית: "הלכנו לצ'אט ג'י פי טי ושאלנו אותו

מה דעתו על הקשר שבין שני המקרים... ובעצם כל מה שהיא אומרת זה המילים של הצ'אט ג'י פי טי". הקול המנותק והרציונלי של ה-AI-שניסה בתחילה לשלול כל קשר בין המקרים, הופך לכוח מנוף ומסתורי שמדגיש את המורכבות הפסיכולוגית והרגשית שאין לו יכולת להכיל.

ציקלורמה של ימינו

המבנה הפיזי של המופע, חצי עיגול של ציור גדול-ממדים, נוצר בהשראת ה"ציקלורמות" הפופולריות של המאה ה-19. מבנים אלה הציגו סצנות פנורמיות כדי להנציח אירועי מלחמה וניצחון, ושיקפו את הערכים החברתיים של זמנם. גל-נור ופרידברג עושות שימוש במבנה הזה כדי לבחון מה החברה שלנו בוחרת להנציח היום. במקום מלחמות וניצחונות, הציקלורמה שלהן מציגה תמונה דוקומנטרית של נופים רגילים, כמו הדרך שעשה מנגיסטו מאשקלון לגבול, "כאילו אמורים לתת איזשהו הסבר או איזה שהוא ארגון של העולם ושל המציאות כדי שאנחנו נבין משהו". הציור מתאר את הנופים הללו, בעוד הווידאו משתמש בטכנולוגיית דיפ פייק כדי לעוות ולפרק את הדמויות המוכרות. השילוב בין הציור המסורתי לטכנולוגיה העכשווית יוצר פנורמה היברידית, המשקפת את התעתוע וההשתנות המתמדת של המציאות.

"התן" הוא הזמנה להתבוננות מחדש על הסיפורים שאנו מספרים לעצמנו ועל המנגנונים שמעצבים את תפיסתנו. הוא מציג כיצד פעולות פרטיות יכולות למוטט מבנים קולקטיביים ולגרד את ה"דמיון הפוליטי", כלומר את גבולות האפשרי והסביר שאנו חיים בתוכם. הופעתן של הדמויות, הן כאוירים בציור והן כוויראציות דיגיטליות, מדגישה את השבריריות והנזילות של זהות וזיכרון בעידן הדיגיטלי.

המופיע עלה לזמן מוגבל במסגרת פסטיבל מנופים

תיאטרון הזירה

מתחם הפרסה – מרכז לאמנויות המופיע

בית רמי לוי פלוס (קולנוע רב-חזן לשעבר), רחוב הפרסה 3, ירושלים